ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Бўстон тумани

2024 йил 22 июль

Судья: Ш.Абдухаликов

Бўстон туманлараро иқтисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликовнинг раислигида, судья ёрдамчиси Э.Қиличбековнинг котиблигида, даъвогар Улуғнор туман прокурори "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамиятининг манфаатида жавобгар "Улуғнорлик Ахмедов Ганижон ери" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Бўстон туман прокурори ёрдамчиси Ж.Орифжонов, даъвогар вакили Ф.Гаппорова (22.07.2024 йилдаги 290-сонли ишочнома асосида), даъвогар вакили Б.Мамажонов (22.07.2024 йилдаги 289-сонли ишончнома асосида) ва 3-шахс Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси вакили Б.Мамаджанов (22.07.2024 йилда берилган 01/05-27-сонли ишончнома асосида)ларнинг иштирокида Бўстон туманлараро иктисодий суди биносида ўтказилган очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

Улуғнор туман прокурори (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Улуғнорлик Ахмедов Ғанижон ери" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб атлади) дан 58 745 635 сўм асосий қарзни удиришни сўраган.

Суднинг ажрими билан ишга Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси мустақил талаблар билан арз қилмайдиган 3-шахс сифатида жалб килинган.

Суд мажлисида Бўстон туман прокурори ёрдамчиси даъвони кувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида даъвогар вакиллари кўрсатма бериб, даъвони кувватлаб, жавобгар билан тузилган шартномага асосан даъвогар томонидан фермер хўжалигида пахта хосилини харид килиш бўйича аванс (бўнак) маблағ ажратилганлигини, амалга оширилган молиялаштириш ишлари амалга оширилган тўловлар бўйича банк айланмалари кўчирмалари билан ўз тасдиғини топишини, шартномага асосан жавобгар пахта хом ашёси топшириш мажбуриятини олганлигини, жавобгарга пахта хом ашёси топшириш бўйича 103 212 181 сўм аванс ажратилганлигини, жавобгар 6 300 кг 44 466 546 сўмлик махсулот топширганлигини, топшириш бўйича шартнома мажбурияти лозим даражада бажарилмаганлигини, жавобгарнинг асосий қарздорлиги 58 745 635

сўмни ташкил этишини билдириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 58 745 635 сўм асосий қарзни ундиришни сўради.

Суд мажлисида 3-шахс вакили кўрсатма бериб, даъвогар ва жавобгар ўртасида тузилган шартнома қишлоқ хўжалиги бўлимида рўйхатдан ўтказилмаганлигини, пахта хомашёси даъвогар томонидан паст нархда сотиб олинганлиги натижасида қарздорлик вужудга келганлигини билдириб, даъвони қонуний ҳал қилишни сўради.

Жавобгар суд мажлиси вақти ва жойи тўғрисида белгиланган тартибда хабардор этилган. Бироқ унинг вакили суд мажлисига келмади ва низо юзасидан эътирозларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси иқтисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 128, 170-моддаси талабларига кўра, ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд ишдаги мавжуд ҳужжатларни ўрганиб чиқиб, ишда иштирок этган шахсларнинг тушунтиришларини тинглаб, қуйидаги асосларга кўра даъво талабини қаноатлантиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аниқланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 16 февралда 47-сонли пахта хом ашёси харид қилиш бўйича шартнома (кейинги ўринларда матнда "Шартнома" деб юритилади) тузилган.

Тарафлар ўртасида тузилган шартномада жавобгар қанча микдорда махсулот топшириши кўрсатилмаган.

Жавобгар 44 466 546 сўмлик 6 300 кг пахта хом ашёси топширган.

Даъвогар судга жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни қоплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 58 745 635 сўм асосий қарз ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат қилган.

Шартноманинг 2.2-бандида хўжалик шартномавий мажбуриятлар бажарилмаган холатларда харидорга тўланган маблағлар бўйича қарздорликни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар даъво аризасида 58 745 635 сўм асосий қарздорликни ундиришни сўраган.

Иш хужжатларига кўра, жавобгарга жами 103 212 181 сўм микдорида пул маблағи, минерал ўғитлар, механизация хизмати, кимёвий воситалар, уруғлик чигит ва бошқа керакли махсулотлар етказиб берилган ҳамда турли мақсадлар учун пул маблағлари ўтказиб берилган бўлиб, жавобгар томонидан шартнома шартларига асосан кўшимча хизмат ва топширилган 6 300 кг пахта хом-ашёси учун чегирмаларни айрилган ҳолда 44 466 546 сўмлик маҳсулот топширилган. Жавобгарни 2022 йил пахта хомашёси топшириш шартномаси бўйича жавобгарни даъвогардан 58 745 635 сўм ҳакдорлиги мавжуд бўлган. Бунинг натижасида даъвогар томонидан берилган ҳамда амалга оширилган тўловларини тўлиқ ундириб олиш имкони мавжуд бўлмаган ҳолда 58 745 635 сўм қарздорлик вужудга келган.

Даъвогар мавжуд қарздорликни ихтиёрий тўлаб бериш юзасидан почта алоқа хизмати орқали талабномани жавобгарга юборган, бирок талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Мавжуд қарздорликни мавжудлиги ишдаги мавжуд ҳисобварақ-фактура, солиштирма далолатнома, банк айланма маблағлари бўйича маълумотнома ва бошқа ҳужжатлар билан ўз тасдиғини топади.

Зеро, Ўзбекистон Республикаси Фукаролик Кодекси (кейинги ўринларда матнда "ФК" деб юритилади) 8, 234-моддасига кўра мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги махсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган микдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Юқоридагиларга асосан суд 58 745 635 сўм асосий қарздорликни ундиришни лозим топади.

Шунингдек, суд ишни кўриб чикиш якунлари бўйича суд харажатларини ундириш масаласини мухокама қилиб, жавобгар хисобидан даъвогар фойдасига тўланган олдиндан 34 000 сўм почта харажатини, жавобгардан Республика қаноатлантирилган даъво талабларига мутаносиб равишда бюджетига давлат божи ундиришни лозим топади.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 128, 170, 176-179, 180-моддаларини қўллаб,

қарор қилади:

Даъво аризаси қаноатлантирилсин.

"Улуғнорлик Ахмедов Ғанижон ери" фермер хўжалиги ҳисобидан:

- "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 58 745 635 сўм асосий қарз ва 34 000 сўм почта харажати;
 - Республика бюджетига 1 174 933 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан сўнг ижро варақаси берилсин.

Хал қилув қароридан норози томон Андижон вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов хайъаг годов томон годов годов томон годов годов томон годов годов

Раислик қилувчи

Ш.Абдухаликов